

به نام خدا

منطق صوری به زبان ساده

www.ketab.ir

منطق صوری به زبان ساده

از: غلامرضا ارزنگ

میرشدشتی: ارزنگ، غلامرضا، ۱۳۱۵ -

عنوان و نام پدیدآور: منطق صوری به زبان ساده / از غلامرضا ارزنگ.

مشخصات نشر: تهران: کتابسرای میردشتی؛ نشر قطره، ۱۴۰۰.

مشخصات ظاهری: [۱۱۵]ص:، مصور.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۵۶۲-۸۲-۸

وضعیت فهرست نویسی: فیا

یادداشت: چاپ قبلی: نشر قطره، ۱۳۹۶.

یادداشت: گنجنامه:ص: [۱۱۵].

موضوع: منطق

Logic

رده بندی کنگره: BC۵۰

رده بندی دیویی: ۱۶۰

شماره کتابشناسی ملی: ۷۷۲۷۸۷۲

اطلاعات ورود کتابشناسی: فیا

چاپ و صحافی: چاپ دوم

شمارگان: ۱۰۰ نسخه

نوبت چاپ: اول-۱۴۰۰

قیمت: ۵۵۰/۰۰۰ ریال

ناشر: کتابسرای میردشتی

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۷۵۶۲-۸۲-۸

نشر و پخش کتابسرای میردشتی

تهران • خیابان انقلاب • خیابان فخررازی • بعد از تقاطع لبافی نژاد •

نبش کوچه ماستری فراهانی • پلاک ۱۱ • طبقه ۱ • واحد ۱

تلفن | ۰۲۱-۶۶۴۹۰۶۶۰-۲

کتابسرای
میردشتی

MIRDASHTI BOOKS

www.mirdashti.com

info@mirdashti.com

فهرست

پیش‌گفتار	۷
۱. اندیشه و سخن	۱۱
۲. نسبت مفاهیم واژه‌ها با یکدیگر	۱۳
۳. جمله و انواع آن	۱۵
۴. نسبت‌های معنایی جمله‌ها با یکدیگر	۱۹
۵. لزوم مطابقت کامل لفظ بر معنی	۲۱
۶. مفهوم ذهنی، مفهوم کلی، مصداق‌های مفهوم کلی	۲۳
۷. سلسله‌مراتب در مفهوم‌های کلی	۲۷
۸. مفهوم‌های کلی پنج‌گانه (کلیات خمس)	۳۱
۹. عرض‌های نه‌گانه	۳۷
۱۰. تصوّر - تصدیق	۴۳
۱۱. تعریف - تقسیم	۴۵
۱۲. قضیه‌ی حملی (۱)	۵۱
۱۳. قضیه‌ی شرطی (۲)	۵۷
۱۴. قضیه‌ی تحلیلی و قضیه‌ی ترکیبی	۶۱

۶۳		۱۵. عکس قضیه
۶۷		۱۶. تداخل قضایا - تقابل قضایا
۷۱		۱۷. استقرا
۷۳		۱۸. استدلال
۷۵		۱۹. قیاس
۷۹		۲۰. ضروب شانزده گانه در قیاس اقترانی
۸۷		۲۱. روش گرفتن نتیجه از مقدمات قیاس
۹۱		۲۲. انواع قیاس
۹۵		۲۳. قیاس خُلف (خلف) یا ارائه‌ی نمونه‌ی خلاف
۹۷		۲۴. تمثیل - قیاس به نفس - قیاس مع الفارق
۱۰۱		۲۵. خطابه - شبهه
۱۰۵		۲۶. جدل
۱۰۹		۲۷. مغالطه یا سفسطه
۱۱۵		کتاب نامه

پیش‌گفتار

فَنَ منطق را ارسطو دانشمند بزرگ یونانی وضع یا تدوین کرده است. بعدها دانشمندان اسلامی آن را، همانند دیگر علوم و فنون یونانی، به زبان عربی برگردانده‌اند.

فَنَ منطق، روش درست استدلال کردن و درست اندیشیدن را به ما یاد می‌دهد. ما با آموزش فَنَ منطق می‌توانیم ساختار ظاهری استدلال‌های درست را از ساختار استدلال‌های نادرست بازشناسیم.

حال اگر استدلالی که ساختاری درست دارد، مقدمات هایش هم بر اصول بدیهی و یا تجربه‌های علمی استوار باشد، می‌توانیم صادق بودن آن را هم بپذیریم. روشن است که اگر ساختار صوری استدلالی ناقص باشد، یا مقدمات هایش استدلال، از مطالبی از قبیل توهمات و باورهای بی‌پایه و اساس و تخیلات شاعرانه و گفته‌های بی‌اعتبار این و آن فراهم شده باشد، نمی‌توان صادق بودن نتیجه‌ی آن استدلال را پذیرفت.

بسیاری از مبلغان فرقه‌های سیاسی و مذهبی، برای آن‌که باورهای خود را به دیگران بقبولانند، از شیوه‌هایی از منطق بهره می‌گیرند که بیشتر جنبه‌ی گول زدن و فریب‌کاری دارد تا کشف حقیقت. منظور این‌گونه مبلغان

بهره‌گیری از منطق در راه شناساندن واقعیات و آگاه کردن توده‌ها نیست. بلکه آن‌ها با در کنار هم چیدن مقدماتی که بر پایه‌ی موهومات و گفته‌های این و آن فراهم شده است، می‌خواهند باورهای نادرست خود را به دیگران بقبولانند. چنین شرایطی، ضرورت آشنایی همگان را با منطق و فنون استدلال، بیشتر آشکار می‌کند.

پژوهندگان ایرانی، چه در زمان گذشته و چه در زمان معاصر، با دقت و وسواس فراوان کتاب‌های جامعی در زمینه‌ی فنّ منطق از زبان عربی به زبان فارسی ترجمه کرده‌اند، یا خود، کتاب‌هایی در این زمینه نگاشته‌اند؛ و در آن‌ها، به شرح تمام رمیزه‌کاری‌های این فنّ پرداخته‌اند. ساختار کلی همه‌ی این آثار، کم و بیش همایی است که ارسطو گفته، و در طول قرن‌ها هر کس به سبک و بیانی، و به کلام و ویلی آن را بازنگاری کرده است.

متأسفانه شیوه‌ی بیان این ترجمه‌ها و تألیف‌ها، هرگز به گونه‌ای نبوده است که همگان بتوانند با خواندن آن‌ها، از این فنّ منطق سر درآورند، تا درستی یا نادرستی ساختار استدلال‌هایی را که در زندگی واقعی با آن روبه‌رو هستند، دریابند، و از صدق و کذب این گونه استدلال‌ها آگاه شوند.

استادان منطق جدید نیز در زمینه‌ی شناساندن منطق جدید به بیانی ریاضی گونه قدم‌های با ارزشی برداشته و کتاب‌هایی نگاشته‌اند، ولی روشن است که بهره‌مندی از این گونه منطق‌ها نه آسان است، و نه در حدّ توان همگان. از این رو نگارنده بر آن شد تا در زمینه‌ی منطق صوری به بازنگاری و فراهم آوری کتابی بپردازد که بهره‌مندی از آن برای همگان آسان باشد.

منبع مهمّ نگارش این کتاب، همان «منطق صوری» تألیف استاد گران‌قدر دانشگاه، شادروان دکتر محمد خوانساری است. می‌توان این کتاب را تنها منبع کاملی دانست که در آن، مطالب و اصطلاحات دشوار و خسته‌کننده‌ی منطق قدیم، به طور جامع و مفید، و به صورتی نسبتاً ساده‌تر و درسی‌تر بیان شده است.